

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാഭേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുഭവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ തൃതീയസ്കന്ധേ ത്രയോവിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാഭേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ തൃതീയസ്കന്ധേ ത്രയോവിംശോധ്യായഃ ॥

മൈത്രേയ ഉവാച

പിതൃഭ്യാം പ്രസ്ഥിതേ സാധ്വീ പതിമിംഗിതകോവിദാ |
നിത്യം പര്യചരത്പ്രീത്യാ ഭവാനീവ ഭവം പ്രഭും || 1 ||

വിശ്രമഭേണാത്മശൗചേന ഗൗരവേണ ദമേന ച |
ശുശ്രൂഷയാ സൗഹൃദേന വാചാ മധുരയാ ച ഭോഃ || 2 ||

വിസൃജ്യ കാമം ദന്ദം ച ഭ്യേഷം ലോഭമഘം മദം |
അപ്രമത്തോദ്യതാ നിത്യം തേജീയാംസമതോഷയത് || 3 ||

സ വൈ ദേവർഷിവർയസ്താം മാനവീം സമനുവ്രതാം |
ദൈവാദ്ഗരീയസഃ പത്സുരാശാസാനാം മഹാശിഷഃ || 4 ||

കാലേന ഭൂയസാ ക്ഷാമാം കർശിതാം വ്രതചർയയാ |
പ്രേമഗദ്ഗദയാ വാചാ പീഡിതഃ കൃപയാബ്രവീത് || 5 ||

കർദമ ഉവാച

തൃഷ്ടോഽഹമദ്യ തവ മാനവി മാനദായാഃ
ശുശ്രൂഷയാ പരമയാ പരയാ ച ഭക്ത്യാ |
യോ ദേഹിനാമയമതീവ സുഹൃത്സ്യദേഹോ
നാവേക്ഷിതഃ സമുചിതഃ ക്ഷപിതും മദർഥേ || 6 ||

യേ മേ സ്വധർമ്മനിരതസ്യ തപസ്സമാധി -
 വിദ്യാത്മയോഗവിജിതാ ഭഗവത്പ്രസാദാഃ |
 താനേവ തേ മദനുസേവനയാവരുദ്ധാൻ
 ഭൃഷ്ടിം പ്രപശ്യ വിതരാദ്യഭയാനശോകാൻ || 7 ||

അന്ധേ പുനർഭഗവതോ ഭൂവ ഉദ്വിജ്ഞംഭ -
 വിഭ്രംശിതാർഥരചനാഃ കിമുരുക്രമസ്യ |
 സിദ്ധാസി ഭുങ്ക്ഷ്യ വിഭവാൻ നിജധർമ്മദോഹാൻ
 ദിവ്യാന്നരൈർഭൂരധിഗാന്യപവിക്രിയാഭിഃ || 8 ||

ഏവം ബ്രുവാണമബലാഖിലയോഗമായാ -
 വിദ്യാവിചക്ഷണമവേക്ഷ്യ ഗതാധിരാസീത് |
 സമ്പ്രശ്രയപ്രണയവിഹൃലയാ ഗിരേഷദ് -
 വ്രീഡാവലോകവിലസദ്ധാസിതാനനാജ്ഞ || 9 ||

ദേവഹൂതിരുവാച
 രാധം ബത ദ്വിജവൃഷ്ണൈതദമോഘയോഗ -
 മായാധിപേ ത്വയി വിഭോ തദവൈമി ഭർതഃ |
 യസ്തേഭ്യധായി സമയഃ സകൃദംഗസംഗോ
 ഭൂയാദ്ഗരീയസി ഗുണഃ പ്രസവഃ സതീനാം || 10 ||

തത്രേതികൃത്യമുപശിക്ഷ യഥോപദേശം
 യേനൈഷ മേ കർശിതോത്ഥിരിരംസയാജ്ഞാ |
 സിദ്ധ്യത തേ കൃതമനോഭവധർഷിതായാ
 ദീനസ്തദീശ ഭവനം സദൃശം വിചക്ഷ്യ || 11 ||

മൈത്രേയ ഉവാച
 പ്രിയായാഃ പ്രിയമൻവിച്ഛൻ കർദമോ യോഗമാസ്ഥിതഃ |
 വിമാനം കാമഗം ക്ഷത്തസ്തർഹ്യേവാവിരചീകരത് || 12 ||

സർവകാമദുഃഖം ദിവ്യം സർവരത്നസമൻവിതം |
സർവർദ്ധ്യുപചയോദർകം മണിസ്തന്മൈരുപസ്കൃതം || 13 ||

ദിവ്യോപകരണോപേതം സർവകാലസുഖാവഹം |
പട്ടികാഭിഃ പതാകാഭിർവിചിത്രാഭിരലങ്കൃതം || 14 ||

സ്രഗ്ഭിർവിചിത്രമാൽയാഭിർമഞ്ജുശിഞ്ജത്ഷഡംഘ്രിഭിഃ |
ദുകൂലക്ഷൗമകൗശേയൈർനാനാവസ്ത്രേർവിരാജിതം || 15 ||

ഉപര്യുപരി വിന്യസ്തനിലയേഷു പൃഥക്പൃഥക് |
ക്ഷിപ്തൈഃ കശിപുഭിഃ കാന്തം പര്യങ്കവൃജ്ജനാസനൈഃ || 16 ||

തത്ര തത്ര വിനിക്ഷിപ്താനാശിൽപോപശോഭിതം |
മഹാമരകതന്മൽയാ ജുഷ്ടം വിദ്രുമവേദിഭിഃ || 17 ||

ദ്വാഃസു വിദ്രുമദേഹൽയാ ഭാതം വജ്രകപാടവത് |
ശിവരേഷ്വിന്ദ്രനീലേഷു ഹേമകുംഭൈരധിശ്രിതം || 18 ||

ചക്ഷുഷ്ഠത്പദ്മരാഗാഗ്ര്യേർവജ്രഭിത്തിഷു നിർമിതൈഃ |
ജുഷ്ടം വിചിത്രവൈതാനൈർമഹാർഹൈർഹേമതോരണൈഃ || 19 ||

ഹംസപാരാവതവ്രാതൈസ്തത്ര തത്ര നികൂജിതം |
കൃത്രിമാൻ മന്യമാനൈഃ സ്യാനധിരുഹ്യാധിരുഹ്യ ച || 20 ||

വിഹാരസ്ഥാനവിശ്രാമസംവേശപ്രാംഗണാജിരൈഃ |
യഥോപജ്ഞോഷം രചിതൈർവിസ്താപനമിവാത്മനഃ || 21 ||

ഈദൃഗ്ഗൃഹം തത്പശ്യന്തീം നാതിപ്രീതേന ചേതസാ |
സർവഭൂതാശയാഭിജ്ഞഃ പ്രാവോചത്കർദമഃ സ്വയം || 22 ||

നിമജ്ജ്യാസ്മിൻ ഹദേ ഭീരു വിമാനമിദമാരുഹ |
ഇദം ശുക്ലകൃതം തീർഥമാശിഷാം യാപകം നൃണാം || 23 ||

സാ തദ്ഭർതൃഃ സമാദായ വചഃ കുവലയേക്ഷണാ |
സരജം ബിഭ്രതീ വാസോ വേണീഭൂതാംശ്ച മുർധ്വജാൻ || 24 ||

അംഗം ച മലപങ്കേന സംഹരണം ശബലസ്തനം |
ആവിവേശ സരസ്വതയാഃ സരഃ ശിവജലാശയം || 25 ||

സാന്തഃസരസി വേശ്വസ്ഥാഃ ശതാനി ദശ കന്ധകാഃ |
സർവാഃ കിശോരവയസോ ദദർശോത്പലഗന്ധയഃ || 26 ||

താം ദൃഷ്ട്വാ സഹസോത്ഥായ പ്രോചുഃ പ്രാഞ്ജലയഃ സ്ത്രിയഃ |
വയം കർമകരിസ്സുഭ്യം ശാധി നഃ കരവാമ കിം || 27 ||

സ്താനേന താം മഹാർഹേണ സ്താപയിത്വാ മനസിനീം |
ദുകൂലേ നിർമലേ നൂതേ ദദുരസ്യേ ച മാനദാഃ || 28 ||

ഭൂഷണാനി പരാർധ്യാനി വരീയാംസി ദുമന്തി ച |
അനം സർവഗുണോപേതം പാനം ചൈവാമൃതാസവം || 29 ||

അമാദർശേ സ്വമാത്മാനം സ്രഗ്വിണം വിരജാംബരം |
വിരജം കൃതസ്വസ്ത്യയനം കന്ധാഭിർബഹുമാനിതം || 30 ||

സ്താതം കൃതശിരഃസ്താനം സർവാദരണഭൂഷിതം |
നിഷ്കഗ്രീവം വലയിനം കൂജത്കാഞ്ചനനൂപുരം || 31 ||

ശ്രോൺയോരധ്യസ്തയാ കാഞ്ചാ കാഞ്ചന്ധാ ബഹുരന്തയാ |
ഹാരേണ ച മഹാർഹേണ രൂപകേന ച ഭൂഷിതം || 32 ||

സുദതാ സുഭൂവാ ശ്ലക്ഷ്ണസ്തിഗ്ധാപാംഗേന ചക്ഷുഷാ |
പദ്മകോശസ്സുധാ നീലൈരലകൈശ്ച ലസൻമുഖം || 33 ||

യദാ സന്ധാര ഋഷഭമൃഷീണാം ദധിതം പതിം |
തത്ര ചാസ്തേ സഹ സ്തീഭിര്യത്രാസ്തേ സ പ്രജാപതിഃ || 34 ||

ഭർതുഃ പുരസ്കാദാത്മാനം സ്ത്രീസഹസ്രവൃതം തദാ |
നിശാമൃതദ്യോഗഗതിം സംശയം പ്രത്യുപദ്യത || 35 ||

സ താം കൃതമലസ്താനാം വിഭ്രാജന്തീമപൂർവവത് |
ആത്മനോ ബിഭ്രതിം രൂപം സംവീതരുചിരസ്തനീം || 36 ||

വിദ്യാധരീസഹസ്രേണ സേവ്യമാനാം സുവാസസം |
ജാതഭാവോ വിമാനം തദാരോഹയദമിത്രഹൻ || 37 ||

തസ്മിന്നലുപ്ലമഹിമാ പ്രിയയാനുരക്തോ
വിദ്യാധരീഭിരുപചീർണ്ണവപുർവിമാനേ |
ബ്രഹ്മാജ ഉത്കചകുമുദ്ഗണവാനപീചുഃ
താരാഭിരാവൃത ഇവോഡുപതിർനഭഃസ്ഥഃ || 38 ||

തേനാഷ്ടലോകപവിഹാരകുലാചലേന്ദ്ര -
ദ്രോണീഷ്വനംഗസഖമാരുതസൗഭഗാസു |
സിദ്ധൈർനൂതോ ദ്യുധുനിപാതശിവസ്വനാസു
രേമേ ചിരം ധനദവൽലലനാവരൂമീ || 39 ||

വൈശ്രംഭകേ സുരസനേ നന്ദനേ പുഷ്പഭദ്രകേ |
മാനസേ ചൈത്രരഥ്യേ ച സ രേമേ രാമയാ രതഃ || 40 ||

ഭ്രാജിഷ്ണുനാ വിമാനേന കാമഗേന മഹീയസാ |
വൈമാനികാനത്യശേത ചരംൽലോകാൻ യഥാനിലഃ || 41 ||

കിം ദുരാപാദനം തേഷാം പുംസാമുദ്ദാമചേതസാം |
യൈരാശ്രിതസ്തീർഥപദശ്ചരണോ വ്യസനാത്യയഃ || 42 ||

പ്രേക്ഷയിത്വാ ദുവോ ഗോലം പത്ന്യേ യാവാൻ സ്വസംസ്ഥയാ |
ബഹ്യാശ്ചര്യം മഹായോഗീ സ്വാശ്രമായ ന്ധവർത്ത || 43 ||

വിഭജ്യ നവധാർത്ഥാനം മാനവിം സുരതോത്സുകാം |
രാമാം നിരമയൻ രേഭേ വർഷപുഗാൻ മുഹൂർത്തവത് || 44 ||

തസ്മിൻ വിമാന ഉത്കൃഷ്ടാം ശയ്യാം രതികരീം ശ്രീതാ |
ന ചാബുധൃത തം കാലം പത്യാപീച്യേന സംഗതാ || 45 ||

ഏവം യോഗാനുഭാവേന ദമ്പത്യോ രമമാണയോഃ |
ശതം വ്യതീയുഃ ശരദഃ കാമലാലസയോർമനാക് || 46 ||

തസ്യാമാധത്ത രേതസ്താം ഭാവയന്നാത്മനാർത്ഥവിത് |
നോധാ വിധായ രൂപം സ്വം സർവസങ്കൽപവിദ്വിഭുഃ || 47 ||

അതഃ സാ സുഷുവേ സദ്യോ ദേവഹൂതിഃ സ്ത്രീയഃ പ്രജാഃ |
സർവാസ്താശ്ചാരുസർവാംഗ്യോ ലോഹിതോത്പലഗന്ധയഃ || 48 ||

പതിം സാ പ്രവ്രജിഷ്യന്തം തദാർജ്ജുനേഷ്വശതീ സതീ |
സൂയമാനാ വിക്ലവേന ഹൃദയേന വിദൂയതാ || 49 ||

ലിഖന്ത്യയോമുഖീ ഭൂമിം പദാ നഖമണിശ്രീയാ |
ഉവാച ലലിതാം വാചം നിരുധ്യാശ്രൂകലാം ശരണൈഃ || 50 ||

ദേവഹൂതിരുവാച
സർവം തദ്ഭഗവാൻ മഹ്യമുപോവാഹ പ്രതിശ്രുതം |
അമാപി മേ പ്രപന്നായാ അഭയം ദാതുമർഹസി || 51 ||

ബ്രഹ്മൻ ദുഹിത്യഭിസ്തൂഭ്യം വിമൃഗ്യാഃ പതയഃ സമാഃ |
കശ്ചിത്ത്യാൻമേ വിശോകായ ത്വയി പ്രവ്രജിതേ വനം || 52 ||

ഏതാവതാലം കാലേന വ്യതിക്രാന്തേന മേ പ്രഭോ |
ഇന്ദ്രിയാർഥപ്രസംഗേന പരിത്യക്തപരാത്മനഃ || 53 ||

ഇന്ദ്രിയാർഥേഷു സജ്ജന്ത്യാ പ്രസംഗസ്ത്വയി മേ കൃതഃ |
അജാനന്ത്യാ പരം ഭാവം തമാപ്യസ്ത്വഭയായ മേ || 54 ||

സംഗോ യഃ സംസൃതേർഹേതുരസത്സു വിഹിതോഽധിയാ |
സ ഏവ സാധുഷു കൃതോ നിഃസംഗത്വായ കൽപതേ || 55 ||

നേഹ യത്കർമ ധർമായ ന വിരാഗായ കൽപതേ |
ന തീർഥപദസേവാഭയൈ ജീവന്നപി മൃതോ ഹി സഃ || 56 ||

സാഹം ഭഗവതോ നൂനം വഞ്ചിതാ മായയാ ദൃഢം |
യത്ത്വാം വിമുക്തിഭിഃ പ്രാപ്യ ന മുമുക്ഷേയ ബന്ധനാത് || 57 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
തൃതീയസ്കന്ധേ കാപിലേയോപാഖ്യാനേ ത്രയോവിംശോധ്യായഃ ||